

Notă explicativă care însoțește propunerea de revizuire a Orientărilor privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale și de regulament de exceptare pe categorii în sectorul agricol

Scopul prezentei note este de a clarifica obiectivul și domeniul de aplicare al propunerilor de revizuire a Orientărilor privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale („orientările”) și de regulament de exceptare pe categorii în sectorul agricol („RECA”). Aceasta însoțește consultarea cu privire la cele două propuneri, care va fi deschisă până la 13 martie 2022.

Cetățenii, organizațiile și autoritățile publice sunt invitate să își exprime opiniile cu privire la aceste proiecte de norme privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol, forestier și în zonele rurale. Pe lângă consultare, se va organiza și o reuniune cu statele membre în vederea colectării de feedback cu privire la RECA.

Consultarea privind orientările este lansată pe baza versiunii în limba engleză a proiectului. Traducerile în toate limbile UE¹ vor fi adăugate treptat pe site de îndată ce vor fi finalizate. Consultarea privind RECA este lansată în toate limbile UE.

Părțile interesate sunt invitate să indice la care dintre cele două instrumente se referă observațiile lor.

Părțile interesate sunt invitate să își prezinte observațiile în format electronic și ar trebui să indice în mod clar dacă răspunsul lor este confidențial. În acest caz, ar trebui furnizată și o versiune neconfidențială a răspunsului, care poate fi publicată pe site-ul DG Concurență.

1. Contextul

Normele actuale, care au început să se aplice la 1 iulie 2014, vor expira la 31 decembrie 2022. Performanța acestora a fost evaluată, iar rezultatele sunt prezentate într-un document de lucru al serviciilor Comisiei care a fost publicat la 19 mai 2021². Evaluarea a concluzionat că, în general, normele existente funcționează bine, dar că sunt necesare unele ajustări specifice pentru a alinia normele la prioritățile actuale ale UE, în special viitoarea politică agricolă comună („PAC”) și Pactul verde european. O evaluare a impactului orientată spre viitor este în desfășurare. Rezultatele consultării publice vor fi luate în considerare în acest proces.

Sprijinul public pentru sectoarele agricol și forestier și pentru zonele rurale este încorporat în contextul mai larg al PAC. Sprijinul public acordat în cadrul PAC este esențial pentru asigurarea unui nivel de trai echitabil pentru comunitatea agricolă, pentru stabilizarea piețelor și pentru asigurarea disponibilității aprovizionărilor către consumator la prețuri rezonabile. Cadrul actual privind ajutoarele de stat este în concordanță cu normele PAC, iar noile norme urmăresc să mențină, în măsura posibilului, această abordare.

Cele două instrumente de ajutor de stat stabilesc un cadru specific și adaptat pentru alocarea de fonduri publice pentru sectoarele agricol și forestier și pentru zonele rurale. Revizuirea

¹ Cu excepția limbii irlandeze în cazul acestei consultări publice. Însă viitoarele instrumente de ajutor de stat vor fi disponibile și în limba irlandeză.

² [Revizuirea normelor privind ajutoarele de stat pentru sectoarele agricol și forestier și pentru zonele rurale – Concurență – Comisia Europeană \(europa.eu\)](#)

urmărește să asigure faptul că sprijinul public este bine direcționat și conduce la o producție agricolă și la păduri moderne, viabile din punct de vedere economic și durabile din punctul de vedere al mediului. În această privință, un obiectiv de politică important a fost acela de a contribui la realizarea obiectivelor Pactului verde, în special ale strategiei „De la fermă la consumator” și ale strategiilor în domeniul biodiversității. Cadrul actual privind ajutoarele de stat are deja potențialul de a contribui la tranziția către o agricultură durabilă și favorabilă biodiversității. Noile norme au ambiția de a crea oportunități suplimentare pentru realizarea obiectivelor Pactului verde.

2. Modificările propuse în proiectul celor două instrumente revizuite

Evaluarea actualelor instrumente de ajutor de stat a concluzionat că ambele sunt, în ansamblu, adecvate scopului și că și-au atins obiectivele. Totuși, evaluarea a identificat și unele aspecte care trebuie abordate la elaborarea viitoarelor norme privind ajutoarele de stat.

În acest context, revizuirea urmărește următoarele obiective principale:

- previzibilitatea, securitatea juridică și coerența controlului ajutoarelor de stat;
- coerența cu obiectivele Pactului verde și ale PAC și
- simplificarea, eficientizarea procedurilor privind ajutoarele de stat și reducerea costurilor administrative.

Revizuirea normelor privind ajutoarele de stat pentru sectoarele agricol și forestier și pentru zonele rurale are loc în urma evaluării performanței normelor din 2014 în ceea ce privește relevanța, eficacitatea, eficiența, coerența și valoarea adăugată europeană a acestora. Analiza s-a bazat în principal pe experiența în materie de gestionare a cazurilor și pe datele interne, dar a inclus și rezultatele unui studiu extern de sprijin pentru evaluare și ale unei consultări publice deschise.

Modificările propuse față de normele actuale sunt rezumate în prezenta notă explicativă. Pentru fiecare propunere, prezenta notă precizează dacă se referă la ambele instrumente de ajutor de stat sau doar la unul dintre acestea. În cazul în care sunt propuse modificări semnificative ale politicilor, acestea vor fi analizate în cadrul unei evaluări separate a impactului.

Fac obiectul revizuirii următoarele aspecte ale normelor:

- (i) principiile comune de evaluare;
- (ii) coerența cu viitoarea PAC/Regulamentul privind planurile strategice (RPS);
- (iii) eliminarea normelor caduce sau parțial depășite;
- (iv) modificările care urmăresc să contribuie la obiectivele Pactului verde;
- (v) extinderea domeniului de aplicare al RECA;
- (vi) eliminarea din domeniul de aplicare a orientărilor a anumitor măsuri de ajutor care sunt deja reglementate de alte norme privind ajutoarele de stat, cum ar fi

Orientările privind ajutoarele regionale („OAR”) și Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare (UE) nr. 651/2014 („RGECA”);

- (vii) modificările anumitor condiții generale care se aplică tuturor normelor privind ajutoarele de stat și, de asemenea, altor sectoare ale economiei;
- (viii) modificările legate de anumite măsuri de ajutor pentru sectoarele agricol și forestier.

I. Principiile comune de evaluare

Această modificare vizează ambele instrumente.

Principiile comune de evaluare, introduse prin inițiativa din 2014 de modernizare a ajutoarelor de stat („MAS”), trebuie revizuite în lumina hotărârii în cauza T-356/15 Austria/Comisia (hotărârea Hinkley Point C). În hotărârea respectivă, Curtea a oferit o interpretare importantă a articolului 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE. Modificarea structurală propusă reflectă această interpretare.

Revizuirea principiilor comune de evaluare face obiectul unei abordări globale, comune tuturor instrumentelor de ajutor de stat revizuite recent. Modificările propuse sunt în concordanță cu aceste alte instrumente de ajutor de stat, fiind menținute, în același timp, anumite distincții care țin seama de particularitățile sectoarelor agricol și forestier.

II. Coerența cu normele privind viitoarea PAC și cu RPS

Această modificare vizează ambele instrumente.

În timp ce sprijinul pentru dezvoltare rurală cofinanțat de FEADR pentru sectorul agricol este exceptat de la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat [a se vedea articolul 145 alineatul (2) din [Regulamentul \(UE\) 2021/2115](#) („RPS PAC”)], sprijinul cofinanțat în cadrul FEADR pentru activități forestiere și neagricole în zonele rurale face, într-adevăr, obiectul controlului ajutoarelor de stat. Prin urmare, pentru a facilita procedurile privind ajutoarele de stat în cazul sprijinului pentru dezvoltare rurală, orientările din 2014 privind ajutoarele de stat și RECA reflectă normele privind dezvoltarea rurală.

Abordarea bazată pe subvenții avută în vedere pentru viitoarea politică de dezvoltare rurală în cadrul PAC reprezintă o provocare tehnică pentru elaborarea noilor norme privind ajutoarele de stat. În cadrul RPS PAC menționat anterior, UE va stabili parametri de politică de bază, dar va fi la latitudinea statelor membre să își adapteze intervențiile în materie de dezvoltare rurală la nevoile lor specifice, rămânând totodată în concordanță cu obiectivele Pactului verde și cu cadrul juridic al noii PAC. Absența unor criterii precise de eligibilitate în cazul sprijinului pentru dezvoltare rurală la nivelul UE înseamnă că trebuie să se schimbe și modul în care sunt concepute normele privind ajutoarele de stat în sectorul agricol.

Abordarea bazată pe subsidiaritate nu permite să se prevadă în normele privind ajutoarele de stat întreaga gamă de posibilități și modalități pe care statele membre le pot considera necesare pentru a le include în planurile lor strategice. Prin urmare, normele revizuite privind ajutoarele de stat propun o clauză generală de prezumție de compatibilitate pentru

intervențiile din domeniul dezvoltării rurale incluse în planurile strategice, pentru care sunt necesare ajutoare de stat. O astfel de prezumție de compatibilitate este supusă condiției ca anumite principii generale privind ajutoarele de stat să fie respectate: nu se poate acorda finanțare pentru capitalul circulant, cu excepția cazului în care ajutorul este acordat sub formă de instrumente financiare, sprijinul public nu poate constitui ajutor de funcționare și nu poate fi acordat întreprinderilor aflate în dificultate.

Această clauză de compatibilitate va asigura respectarea procedurilor necesare de control al ajutoarelor de stat și, în același timp, statele membre vor fi în măsură să își elaboreze planurile strategice în funcție de nevoile lor.

III. Eliminarea normelor caduce sau parțial depășite

Această modificare vizează ambele instrumente.

Propunerea aceasta este în mare măsură legată de punctul anterior: actualele condiții specifice de compatibilitate reprezintă, în mare parte, o reflectare a legislației privind dezvoltarea rurală adoptată în cadrul PAC în 2013. Având în vedere faptul că PAC s-a schimbat, normele privind ajutoarele de stat trebuie adaptate în mod corespunzător. În plus, în timp, unele condiții au devenit caduce sau parțial depășite. Textele revizuite includ actualizări, după caz.

IV. Modificările care urmăresc să contribuie la obiectivele Pactului verde

Aceste modificări vizează ambele instrumente.

Cadrul actual cadru privind ajutoarele de stat are deja potențialul de a contribui la tranziția către o agricultură durabilă și favorabilă biodiversității. Prin urmare, nu este necesară o revizuire majoră a normelor existente.

Revizuirea urmărește să stabilească norme și mai ambițioase, capabile să creeze cadrul privind ajutoarele de stat care va contribui în mod adecvat la realizarea obiectivelor Pactului verde european, astfel cum sunt formulate în Strategia „De la fermă la consumator”, în Strategia privind biodiversitatea pentru 2030 și în Strategia pentru păduri pentru 2030, precum și a obiectivelor stabilite de Legea europeană a climei.

În plus, evaluarea a arătat că adoptarea anumitor măsuri, care ar avea potențialul de a contribui la obiectivele Pactului verde, a fost la un nivel prea scăzut pentru a avea un impact.

Prin urmare, se propune adaptarea unora dintre măsurile existente pentru a îmbunătăți stimulentele destinate fermierilor și silvicultorilor pentru a se implica în acțiuni care contribuie la obiectivele Pactului verde. Se acordă o atenție deosebită aspectelor legate de schimbările climatice.

V. Extinderea domeniului de aplicare al RECA

Anumite măsuri de ajutor nu au putut fi incluse în domeniul de aplicare al actualului RECA atunci când acesta a fost adoptat în 2014, deoarece, la momentul respectiv, Comisia nu avea suficientă experiență în tratarea cazurilor. În prezent, acestea îndeplinesc cerințele Regulamentului de abilitare (UE) 2015/1588 pentru a fi incluse în RECA. Măsurile sunt enumerate mai jos.

În ceea ce privește sectorul agricol, se propune includerea

- ajutoarelor destinate compensării fermierilor pentru pagubele produse de animale protejate și a
- ajutoarelor destinate compensării fermierilor pentru dezavantaje legate de zonele Natura 2000.

În ceea ce privește sectorul forestier, RECA conține deja în prezent măsuri de ajutor cofinanțate. Se propune adăugarea anumitor măsuri de ajutor care sunt finanțate exclusiv din fonduri naționale:

- împădurire și crearea de suprafețe împădurite;
- sisteme agrosilvice;
- prevenirea și repararea daunelor cauzate pădurilor;
- investiții în ameliorarea rezilienței și a valorii ecologice a ecosistemelor forestiere;
- dezavantaje specifice anumitor zone, generate de anumite cerințe obligatorii;
- investiții în infrastructură care au legătură cu dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea sectorului forestier;
- investiții în tehnologii forestiere și în prelucrarea, mobilizarea și comercializarea produselor forestiere;
- conservarea resurselor genetice în sectorul forestier și
- înființarea de organizații de producători din sectorul forestier.

În fine, în ceea ce privește zonele rurale, se propune includerea:

- de ajutoare pentru servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale, cofinanțate de FEADR;
- de ajutoare pentru costurile suportate de IMM-urile care participă la operațiunile grupurilor operaționale DLRC sau PEI și
- de ajutoare în quantum limitat acordate IMM-urilor care beneficiază de proiecte ale grupurilor operaționale DLRC sau PEI

VI. Eliminarea din domeniul de aplicare a anumitor măsuri de ajutor care sunt deja reglementate de alte norme privind ajutoarele de stat

Această modificare vizează ambele instrumente.

Se propune eliminarea din domeniul de aplicare a orientărilor a unor măsuri de ajutor care sunt deja reglementate de alte instrumente de ajutor de stat, în special de domeniul de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 651/2014 (Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare) și de Orientările privind ajutoarele regionale.

Această modificare vizează măsurile de ajutor în favoarea zonelor rurale și urmărește să elimine condițiile paralele, duplicate și potențial diferite pentru aceleași măsuri de ajutor. Propunerea identifică măsuri pentru care nu sunt necesare norme sectoriale specifice, deoarece alte instrumente de ajutor de stat răspund pe deplin acestui scop: ajutoarele pentru investiții care vizează prelucrarea de produse agricole în produse neagricole și producția de

bumbac, pentru investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole, ajutoarele pentru transfer de cunoștințe și acțiuni de informare și ajutoarele pentru servicii de consiliere.

VII. Modificările anumitor condiții generale care se aplică tuturor normelor privind ajutoarele de stat

Se propun modificări care sunt general aplicabile tuturor măsurilor de ajutor de stat, cu excepția cazului în care se prevede altfel într-un set specific de norme, după cum urmează.

Opțiuni simplificate în materie de costuri

Această modificare vizează orientările.

În prezent, RECA prevede posibilitatea de a utiliza opțiuni simplificate în materie de costuri pentru ajutoarele cofinanțate. Se propune includerea unor dispoziții similare în orientări și extinderea domeniului de aplicare al acestei opțiuni la anumite măsuri de ajutor care nu sunt cofinanțate de FEADR.

Opțiunile simplificate în materie de costuri au fost deja acceptate în cadrul orientărilor (pentru măsurile cofinanțate), prin intermediul unei interpretări în analogie cu RECA. În plus, orientările actuale includ deja posibilitatea de a utiliza „ipoteze standard” pentru costuri în cadrul anumitor tipuri de ajutoare. Prin urmare, costurile simplificate s-ar putea aplica mai multor tipuri de ajutoare, inclusiv măsurilor de ajutor finanțate exclusiv din fonduri naționale. Riscul de supracompensare este limitat, având în vedere natura ajutoarelor: în sectoarele agricol și forestier, ajutoarele sunt acordate în cea mai mare parte în cadrul unor scheme mari, beneficiarii sunt aproape exclusiv IMM-uri, iar cuantumul ajutoarelor acordate sunt scăzute.

Derogare de la cerința unui scenariu contrafactual în cazul ajutoarelor în favoarea municipalităților mici

Această modificare vizează orientările.

Conform definiției IMM-urilor³, municipalitățile sunt considerate întreprinderi mari indiferent de dimensiunea lor reală. Prin urmare, acestea sunt obligate să prezinte un scenariu contrafactual atunci când solicită ajutoare.

Acest lucru creează probleme în special pentru municipalitățile mici (dar nu exclusiv) în ceea ce privește ajutoarele pentru infrastructura locală forestieră. Prin urmare, se propune ca municipalitățile mici care au un buget anual mai mic de 10 milioane EUR și mai puțin de 5 000 de locuitori să fie scutite de obligația de a prezenta un scenariu contrafactual. Având în vedere tipurile de ajutoare în cauză (ajutoare pentru infrastructura locală și pentru cea forestieră), se consideră că o astfel de modificare nu va duce la un risc de denaturare a concurenței.

³ Anexa I la Regulamentul (UE) nr. 702/2014 al Comisiei din 25 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale ca fiind compatibile cu piața internă, în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, JO L 193, 1.7.2014, p. 1.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0702&qid=1641566963665>

Derogarea ar fi specifică orientărilor. Nu există derogări similare în cadrul altor instrumente de ajutor de stat. Cu toate acestea, se consideră că derogarea este justificată în contextul actual, având în vedere numărul foarte mare de municipalități mici în care ajutoarele pentru infrastructura locală și forestieră sunt esențiale pentru menținerea în viață a zonelor rurale.

VIII. Modificările legate de anumite măsuri de ajutor pentru sectoarele agricol și forestier

Ajutoare pentru investiții agricole

Aceste modificări vizează ambele instrumente.

- Normele actuale prevăd o intensitate diferențiată a ajutorului, cuprinsă între 30 % și 75 %. Pentru a alinia normele privind ajutoarele de stat la legislația privind dezvoltarea rurală, se propune introducerea unui nivel general al intensității ajutorului de 65 % pentru ajutoarele destinate atât producției agricole primare, cât și prelucrării și comercializării produselor agricole. Având în vedere dezavantajele și constrângerile structurale cu care se confruntă regiunile ultraperiferice, pentru acestea se menține o intensitate mai mare a ajutorului, de până la 85 %.
- Normele actuale privind ajutoarele de stat permit ca ajutoarele pentru investiții să îndeplinească noile cerințe impuse fermierilor de legislația Uniunii pentru o perioadă de maximum 12 luni de la data la care acestea devin obligatorii. Astfel de ajutoare par să nu fie în conformitate cu principiile generale privind ajutoarele de stat, deoarece este posibil să nu aibă un efect stimulat. În plus, pot stimula indirect punerea în aplicare cu întârziere a noilor standarde, ceea ce ar încălca dreptul Uniunii și ar contraveni obiectivului de realizare a Țintelor Pactului verde. Prin urmare, se propune eliminarea unor astfel de ajutoare din domeniul de aplicare al viitoarelor norme.
- În conformitate cu normele actuale, în ceea ce privește investițiile agricole și forestiere, ajutoarele pentru achiziționarea de terenuri sunt limitate la 10 % din costurile eligibile totale ale operațiunii în cauză, cu excepția achiziționării de terenuri pentru operațiuni de conservare a mediului, caz în care acestea pot fi mai mari. Noile norme propun extinderea acestei posibilități pentru operațiunile de conservare a solurilor bogate în carbon. O astfel de derogare este în conformitate cu obiectivele Pactului verde.
- În ceea ce privește ajutoarele pentru repararea daunelor cauzate de fenomene climatice nefavorabile și de organisme dăunătoare plantelor, dacă astfel de evenimente pot fi legate de schimbările climatice, se propune introducerea în noile norme a condiției ca beneficiarii să includă în reparare, acolo unde este posibil, măsuri de adaptare la schimbările climatice, pentru a reduce la minimum daunele și pierderile produse de fenomene similare în viitor. Această condiție urmărește să reflecte legătura dintre apariția recurentă a unor astfel de fenomene și schimbările climatice și să stimuleze sectoarele agricol și forestier să pună în aplicare practici agricole adaptate la schimbările climatice.

Ajutoare pentru prevenirea, controlul și eradicarea bolilor animalelor și ajutoare pentru repararea daunelor provocate de bolile animalelor

Această modificare vizează orientările.

Normele actuale privind ajutoarele de stat permit acordarea de ajutoare pentru compensarea costurilor aferente prevenirii, controlului și eradicării bolilor animalelor și pentru repararea daunelor provocate. Pentru a fi eligibilă, boala animalelor trebuie inclusă în lista întocmită de Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor sau în lista prevăzută în anexa II la Regulamentul (UE) 2016/429. Prin urmare, în conformitate cu normele actuale, nu se pot acorda ajutoare pentru bolile emergente ale animalelor. Cu toate acestea, legislația Uniunii în domeniul sănătății și siguranței alimentare prevede și măsuri în favoarea bolilor emergente ale animalelor, în aceleași condiții precum cele aplicabile bolilor incluse în listă. Se propune adaptarea în consecință a normelor privind ajutoarele de stat și extinderea domeniului lor de aplicare la bolile emergente.

Ajutoare pentru repararea daunelor cauzate de speciile alogene invazive și pentru prevenirea, controlul și eradicarea speciilor alogene invazive

Această modificare vizează orientările.

Normele actuale privind ajutoarele de stat nu abordează răspândirea speciilor alogene invazive pe teritoriile UE. Importate în urma unui accident, aceste specii alogene provoacă adesea dezechilibre și daune importante biodiversității UE și pot pune în pericol speciile locale și regionale utilizate pentru activități agricole.

Pentru a fi eligibile pentru ajutor, aceste specii invazive trebuie incluse în lista adoptată de Comisie în conformitate cu articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 1143/2014. Se propune extinderea domeniului de aplicare al orientărilor la daunele cauzate de speciile invazive incluse în lista respectivă, pentru a permite acordarea de ajutoare în vederea prevenirii și eradicării acestora și pentru a repara daunele cauzate de speciile alogene invazive.

Sechestrarea carbonului în solurile agricole

Această modificare vizează orientările.

În conformitate cu normele actuale, pot fi deja sprijinite diverse măsuri privind sechestrarea carbonului în solurile agricole. Aceste măsuri vor fi menținute: de exemplu, ajutoare pentru investiții, ajutoare pentru angajamente de agromediu și climă și angajamente privind bunăstarea animalelor, ajutoare pentru dezavantaje legate de Natura 2000 și de Directiva-cadru privind apa, ajutoare pentru agricultura ecologică etc.

Noile norme propuse prevăd, de asemenea, posibilitatea acordării de sprijin (în conformitate cu RPS) „schemelor colective și schemelor de plată bazate pe rezultate”. În cazul în care astfel de scheme sunt menționate în noile orientări (de exemplu, ajutoare pentru angajamente de agromediu și climă, ajutoare pentru servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor), s-a precizat că acestea includ, de asemenea, scheme de sechestrare a carbonului în solurile agricole. O astfel de trimitere specifică la sechestrarea carbonului în solurile agricole respectă strategia privind adaptarea la schimbările climatice și

Legea europeană a climei. În plus, pentru a crește nivelul actual scăzut de utilizare a serviciilor climatice de silvomediu, se propune introducerea posibilității unei plăți stimulative de până la 120 % din costurile eligibile pentru servicii legate de biodiversitate, climă, apă sau sol și scheme colective și bazate pe rezultate, cum ar fi schemele de sechestrare a carbonului în solurile agricole în sectorul forestier.